

JEAN GENET
POKOJÓWKI

VARSOVIA.

TEATR DRAMATYCZNY m.st. WARSZAWY

JEAN GENET
POKOJÓWKI

(Les Bonnes)

przekład: Jan Błoński

TEATR DRAMATYCZNY m.st. Warszawy
SALA im. Haliny MIKOŁAJSKIEJ

Reprodukcja obrazu René Magritte'a *Filozofia w buduarze*,
(1947) wykorzystanego w scenografii spektaklu.

Dyrektorzy:
Anna SAPIEGO
Piotr CIEŚLAK

Kierownik literacki:
Antoni LIBERA

**„Bądź sobie, kim chcesz. To twoja sprawa.
Możesz być mordercą, żebrakiem,
fanatykiem, ale nie zapomnij uczestniczyć
w ceremoniach.”**

Fiodor Dostojewski

„...jedynie błąd uczy prawdy.”

Jean Genet

JEAN GENET
POKOJÓWKI

(Les Bonnes)

przekład: Jan Błoński

Claire
Solange
Pani

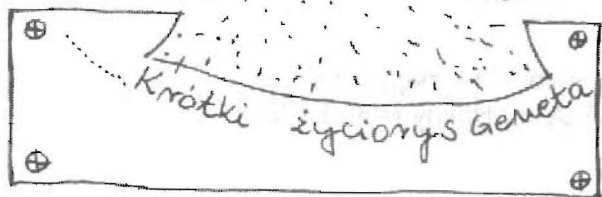
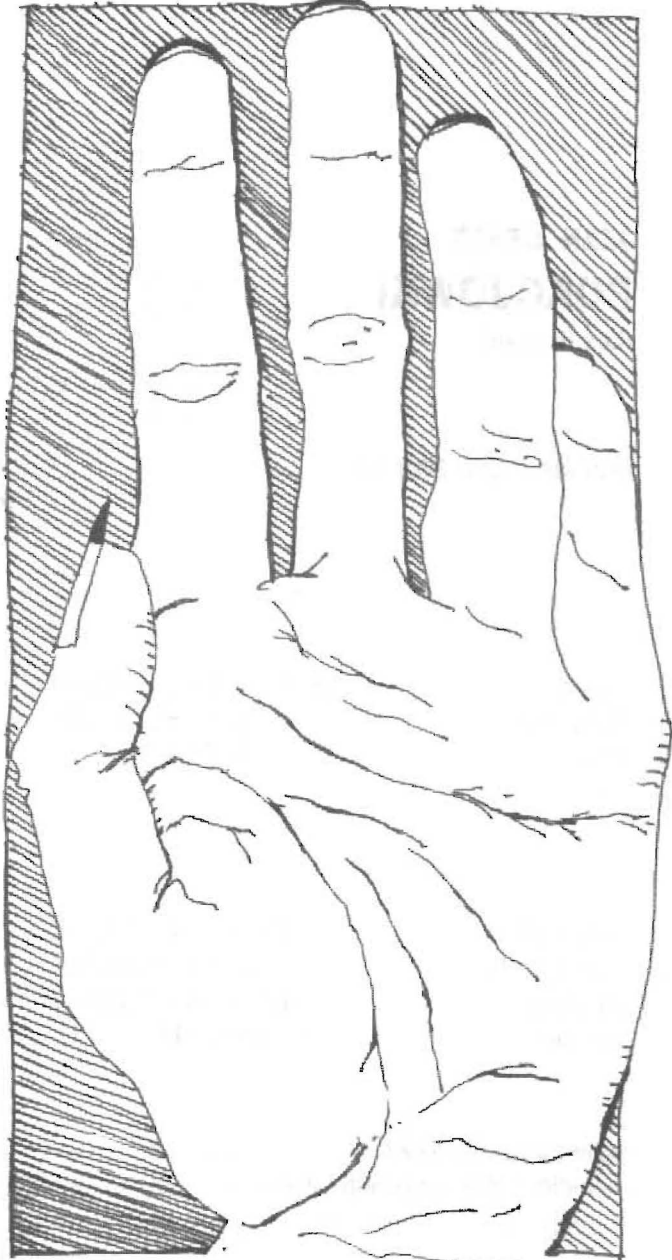
Agnieszka WOSIŃSKA
Agata KULESZA
Ewa ŻUKOWSKA

reżyseria
scenografia
muzyka
światło

Andrzej DOMALIK
Jagna JANICKA
Stanisław RADWAN
Edward KŁOSIŃSKI

sufler: Jaga Dolińska
inspicjent: Krystyna Rutkowska

Premiera: 11 maja 1996
SALA im. Haliny MIKOŁAJSKIEJ

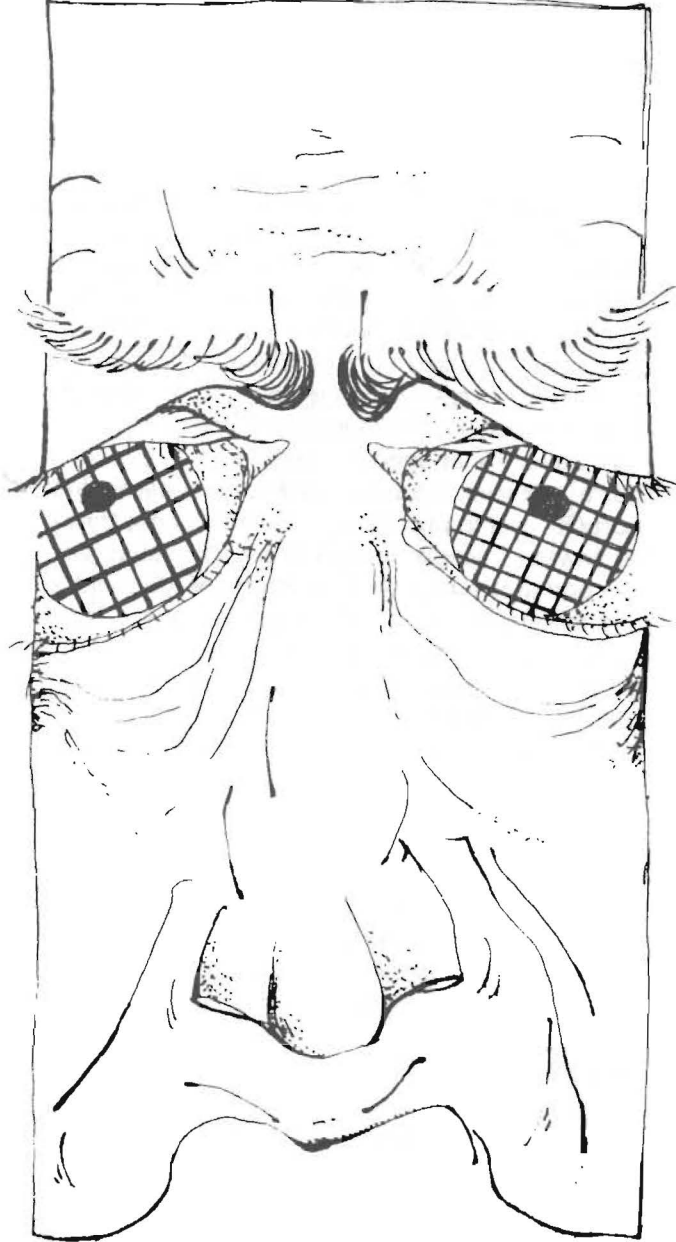
Jean GENET (1910-1986)

Urodził się 19 grudnia 1910 roku. Porzucony w przytułku, został adoptowany przez państwa Regnier, zamieszkałych w wiosce Alligny-en-Morvan. Jako chłopiec był niezwykle pobożny, wrażliwy, namiętnie czytał. Po ukończeniu szkoły opuścił przybraną rodzinę i powierzony został niewidomemu muzykowi zamieszkałemu w Paryżu, któremu służył za sekretarza i przewodnika ucząc się jednocześnie muzyki. Zapamiętano go jako grzecznego, usłużnego, inteligentnego młodzieńca.

W wieku 15 lat spędził pewien czas w szpitalu, gdzie odkrywa i realizuje swoje homoseksualne uczucie. Jest to prawdziwy przewrót. Genet zrywa na zawsze z religią i moralnością pozostając jednak pod urokiem katolickich ceremonii, co znajduje odzwierciedlenie w całej jego twórczości. Następne trzy lata spędził w poprawczaku w Mettray, gdzie przyjął więzienny system wartości i ... do przesyty zaspokajał swoje skłonności.

Po ukończeniu 21 lat zaciągnął się do armii. Służąc pod Damaszkiem poznaje świat muzułmański, jakiś czas spędza w Breście. Po roku dezerceruje i ucieka przez Hiszpanię do Maroka, jak sugeruje jego biograf Moraly „ślądami Rimbauda”. Po powrocie do Francji, w 1935 roku odwiedził Austrię i hitlerowskie Niemcy, którymi był zafascynowany, następnie Czechosłowację i Polskę (Katowice, gdzie spędził dwa tygodnie w więzieniu, jak podaje w *Dzienniku złodzieja*). W 1937 roku powrócił do Paryża.

Jego korespondencja z poznaną w Brnie panią Bloch świadczy o tym, że już wówczas był on nie tylko człowiekiem wszechstronnie wykształconym, ale ukształtowanym i świadomym siebie pisarzem. Próbując nielegalnego wyjazdu z Francji został aresztowany i (za dezercję w 1932 roku) osadzony w więzieniu. „To zabawne, ale tylko w więzieniu udaje mi się porządnie pisać” – przyznaje w liście do Cocteau. Ostatecznie sąd wojskowy uwolnił go.

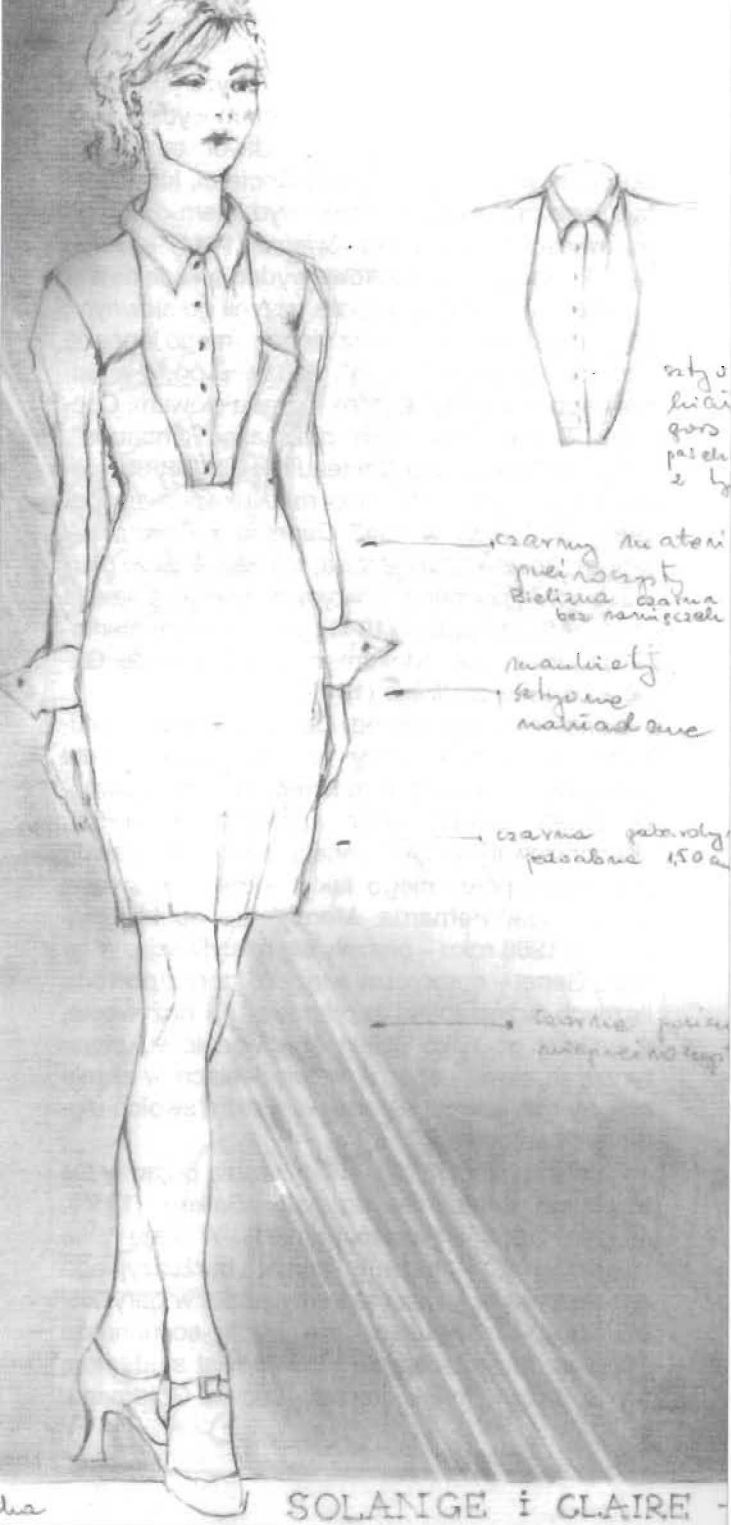
z życiorysu autora:
wizyta Geneta w Polsce

W 1941 roku Genet pracuje w Paryżu jako buki-
nista. Rok potem własnym sumptem wydaje swój
poemat *Skazany na śmierć*. Utwór ten zrobił
ogromne wrażenie na Jeanie Cocteau, który zostaje
jego protektorem. Przed wydaniem drugiego –
powieści *Matka Boska Kwietna* (1944) – Genet
ukradł z księgarni luksusowe wydanie Verlaine'a ...
i został aresztowany. Proces uczynił go sławnym,
a rozpowszechniana przez niego samego legenda
„genialnego włamywacza”, złodzieja i poety w jed-
nej osobie, została jeszcze poparta słowami Coc-
teau: „To Rimbaud, nie można skazać Rimbauda”.

Okres protektoratu Cocteau był dla Geneta nie-
zwyczajnie pomyślny. W 1946 roku ukazała się po-
wieść *Cud róży*, w 1947 *Querelle z Brestu*, rok
potem *Uroczystości żałobne*, wiersze, a także pier-
wsze sztuki teatralne: *Pokojówki*, pierwsza wersja
(1947) i *Ścisły nadzór* (1949), wreszcie domniema-
na autobiografia, „dokumentująca” legendę Ge-
neta *Dziennik złodzieja* (1949).

Genet odsunął się od Cocteau zostając ulu-
bieńcem Sartre'a, który właśnie wtedy wydał
swoją słynną analizę jego twórczości i osobowości
Święty Genet, aktor i męczennik (1952).
„Kanonizował” w niej Geneta biorąc za prawdę
podawane przez niego fakty, które – w świetle
badań Jean-Bernarda Moraly'ego opublikowa-
nych w 1988 roku – okazały się mistyfikacją. W is-
tocie Genet – notoryczny więzień, który z powodu
licznych przestępstw zapracował na dożywocie,
a uniknął go tylko dzięki wstawiennictwu arty-
stycznych sław – spędził w więzieniach w sumie
niecały rok, a kradł przede wszystkim swoich ulu-
bionych autorów.

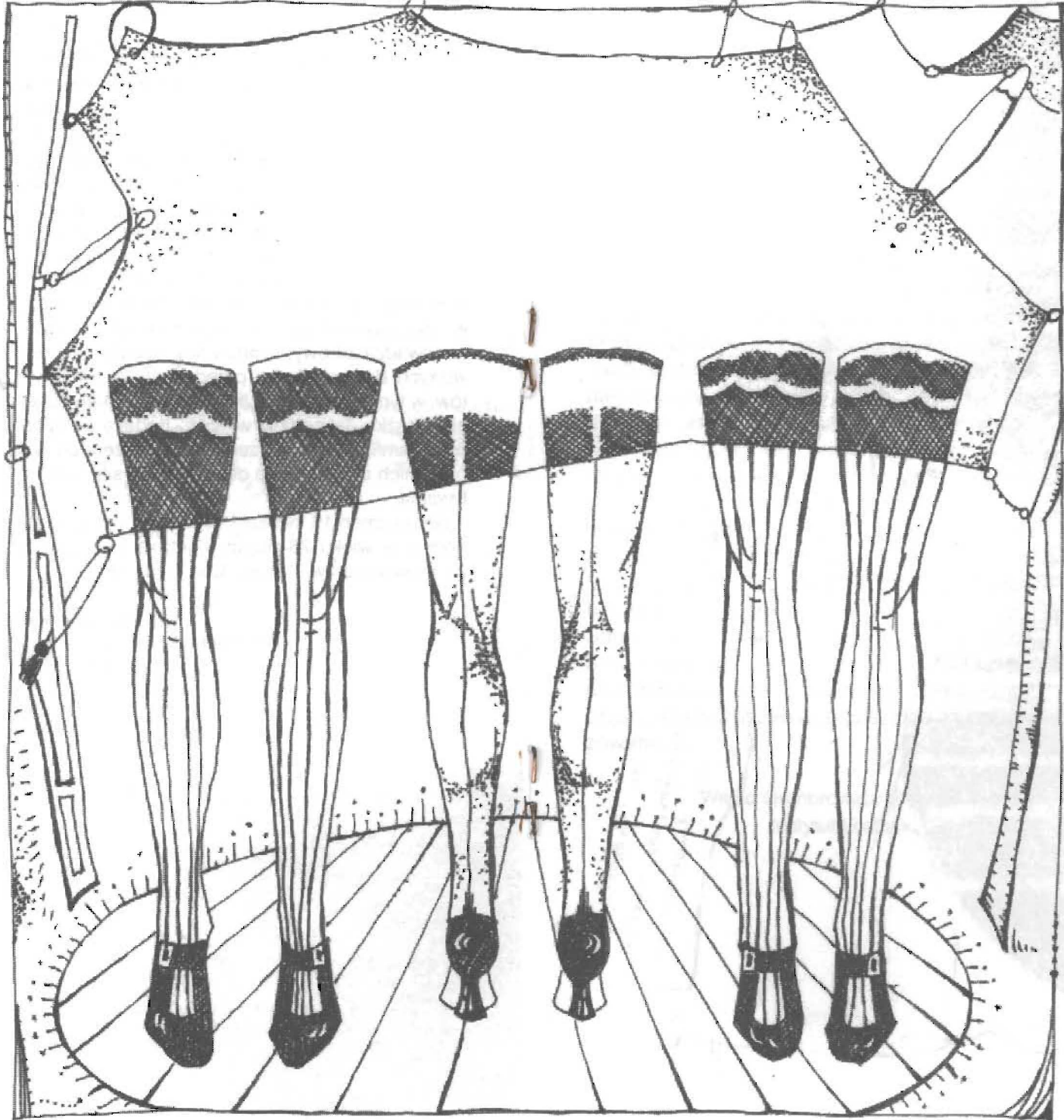
Po siedmioletnim okresie milczenia pojawiły się
trzy jego znakomite dramaty: *Balkon* (1956),
Murzyni (1959) i *Parawany* (1961). W maju 1968
roku Genet – zażarty krytyk burżuazyjnego
społeczeństwa – wziął aktywny udział w paryskiej
rewolucji, rozgrywającej się wedle scenariusza
Balkonu. Sformułował to i powiedział studentom
na Sorbonie krytyk literacki Lucien Goldmann.

W tym samym roku pisarz odwiedził po raz pierwszy Stany Zjednoczone publikując protest przeciw wojnie w Wietnamie. W drugą podróż – po kampusach USA – udał się już na zaproszenie Czarnych Panter, co z kolei przywodzi na myśl jego *Murzynów*. *Parawany* zaowocowały zaangażowaniem po stronie rewolucji palestyńskiej. W obozach palestyńskich Genet spędził dwa lata dwukrotnie odwiedzając Bejrut. Jego poglądy były zdecydowanie lewackie. W ostatnim udzielonym wywiadzie stawiał Związek Radziecki, który w przeciwieństwie do skostniałego Zachodu wprowadza zdrowy, twórczy ferment. Bronił Czerwonych Brygad pisząc przedmowę do ich tekstów, w tym także listów Ulryki Meinhof. Jego ostatnia książka *Zakochany więzień*, będąca politycznym pamfletem, mimo że bardziej szczerą od poprzednich utworów, nie osiągnęła ich siły oddziaływania.

Genet zmarł 15 kwietnia 1986 roku, w paryskim hotelu, w wieku 76-ciu lat. Zgodnie z jego wolą pochowano go w Maroku, pod Tangerem.

Na podstawie:
 Piotr Kamiński: *Żywoty świętych*,
 PULS 61 (1993)

nie satyrowała siebie
nie wiesz czy wafelki, zebrała 2 tygiel
= smoduk wokal
ma wyciszyć

GIT AIRE

„Posłuchajcie, jak łatwo, jak po prostu i zwyczajnie stało się wszystko: ten chłopak, Genet, zaczął kraść bo musiał skądś pieniędzy załapać; a pederastą stał się idąc za głosem swego ciała; i to stało się zwyczajnie, gładko, z wolna, w narastaniu czasu, w milionach niedostrzegalnych chwil egzystencji, już nie z minuty na minutę a z sekundy na sekundę; więc gładko; więc samo przez się; w lekomyślności; w nieodpowiedzialności; w zamęcie życia; pośród towarzyszy, równie łatwych. A Zło Absolutne doczepił do swego istnienia dopiero gdy w późniejszym wieku zaczął pisać i było mu to potrzebne dla literatury. Wtedy dopiero ogłosił, że wybrał Zło; ale nie dodał, że wybrał *ex post*. A studium Sartre'a nie było interpretacją egzystencji, tylko interpretacją interpretacji... on zabrał się do genetowskiego życia wtedy, gdy ono już przez Geneta zostało w jego sztuce zmitologizowane.”

Witold Gombrowicz: *Dziennik* (1963),
Instytut Literacki, Paryż 1971.

„Pewna dama powiedziała mi:
– Moja służąca powinna być szczęśliwa, dając jej moje sukienki.
– Doskonale, czy ona daje pani swoje?”

Jean Genet

„Pierwsze przedstawienia odbędą się bez incydentów. Publiczność zadowolona manifestowaniem niechęci wobec dzieła Geneta – słuchanego oziębło i nagradzanego pod koniec rzadkimi i słabymi oklaskami (...). Po cząwszy od ósmego przedstawienia sprawy się popsują. Od tej chwili aż do ostatniego przedstawienia, rzadkością będzie wieczór, w którym *Pokojówki* nie będą w czasie spektaklu przedmiotem dogadywań, głośnych komentarzy, szyderstw czy gwizdów. Pod koniec spektaklu: wrzaski i gwizdy, do których mieszają się przekorne, nieliczne brawa zakamieniających zwolenników Geneta.”

Leo Lapara: *Dziesięć lat z Louis Jouvetem*,
WAiF Warszawa 1979

(relacja z prapremiery *Pokojówek*
w reżyserii Jouveta, zrealizowanej w 1946 roku
w Paryżu, przed ogłoszeniem utworu drukiem)

PANI - E. ŻUKOWSKA

Koordinacja Pracy Artystycznej
Kierownik Działu Marketingu
Promocja, kontakty z mediami
Biuro Obsługi Widzów
Sekretarz literacki
Reżyserzy

Kierownik techniczny
Asystent scenografa
Akustyk
Światło
Brygadier sceny
Kierownik pracowni perukarskiej

Kierownik rekwizytorni
Kostiumy wykonano pod kierownictwem

Pracownia malarska
Kierownik pracowni modelarskiej
Kierownik pracowni szewskiej
Kierownik pracowni stolarskiej
Kierownik pracowni tapicerskiej
Kierownik pracowni ślusarskiej

Maria Żurek
Ewa Zagner
Jerzy Jaroszyński
Dorota Jędrzejewska
Kalina Zalewska
Piotr Cieplak
Andrzej Domalik
Janusz Ciarkowski
Jan Ciecierski
Henryk Garnowski
Krzysztof Solczyński
Piotr Gajewski
Urszula Tudek
Henryka Marciniak
Jacek Błażejowski
Krystyny Momot
Stanisława Ruteckiego
Włodzimierz Zygmunciak
Jerzy Zalewicz
Władysław Galiński
Henryk Białek
Adam Ziętek
Grzegorz Kowalski

Najbliższa premiera
Jak wam się podoba
William Shakespeare'a
w reżyserii Piotra Cieślaka

Rysunki i projekty kostiumów Jagna Janicka

Redakcja programu Kalina Zalewska, Antoni Libera

Wydawnictwo Teatru Dramatycznego m.st. Warszawy
Skład i druk: Wydawnictwo VERBA, tel. 43 05 26

Scena w kawiarni Teatru Dramatycznego proponuje krótkie formy teatralne, które obejrzeć można przy kawie i herbacie.

9 mln
klientów codziennie odwiedzających nasze kioski
27 tys.
punktów sprzedaży czeka na Ciebie w całej Polsce
2000
dzienników i czasopism dla odbiorców krajowych i zagranicznych
>1000
tytułów w prenumeracie, import każdego tytułu na życzenie

TERAZ TWÓJ

RUCH

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY
Informacje o tytułach (0-22) 620 28 42 Kontakt handlowy (0-22) 620 11 17

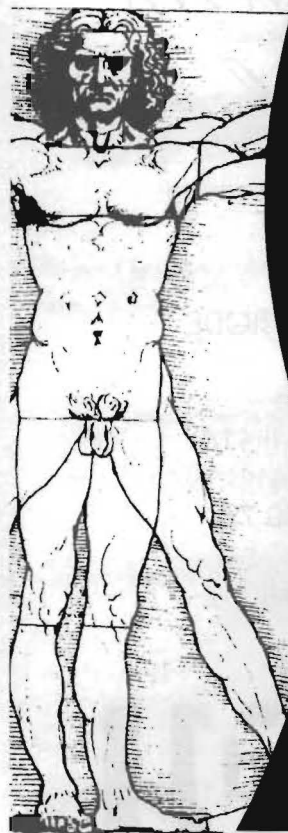
Jej Wysokość Królowa odwiedziła Polskę.

(Czy pomyślałeś o rewizycie?)

A przecież masz także wiele innych powodów, aby odwiedzić Londyn. Teraz jest to łatwiejsze. Na trasie Warszawa - Londyn samoloty British Airways latają dwa razy dziennie: rano i po południu. Dzięki większej liczbie połączeń możesz zaplanować podróż i wykorzystać czas lepiej niż kiedykolwiek przedtem.

BRITISH AIRWAYS

Najbardziej lubiana linia lotnicza na świecie

Meble na miarę człowieka

EVEREST

LIDER W KSZTAŁTOWANIU PRZESTRZENI BIUROWEJ

SALON SPRZEDAŻY
WARSZAWA UL. RYDYGIERA 12
TEL. 663-42-98

*Nogi aktorek
ubral*

WOLFORD BOUTIQUE

Warszawa
Al. Jana Pawła II 41A
Pawilon 14
Tel. 0-22/38 00 79

przedstawiciel firmy

[Wolford]

WIEN PARIS LONDON

2 zł.

ŁOŻA SPONSORÓW
Teatru Dramatycznego
w sezonie 1995/96

Wydział Kultury i Sztuki
Urzędu Gminy
Warszawa-Centrum

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI S.A.
WARTA
ROK ZAŁOŻENIA 1920
II ODDZIAŁ W WARSZAWIE

AGROS

Biuro Obsługi Widzów
wyposażyła w meble firma

EVEREST
MEBLE BIUROWE

IRUCH

rodent

BRITISH AIRWAYS

Info-Publishing

BAILEYS

CINZANO

IMPORTED
**BLACK
VELVET**
Cognac

SMIRNOFF

Patronat
radiowy

RADIO
WAWA
CLASSIC ROCK

ze zbiorów

Zbigniewa Rymara

TEATR DRAMATYCZNY m.st. WARSZAWY